

Göbek Bakımı Amacıyla Kullanılan %70'lik Alkole Bağlı Cilt Yanığı Gelişen İki Term Yenidoğan Olgusu

Skin Burn In Two Term Newborn Due to Use of 70% Alcohol for Umbilical Care: Case Report

İbrahim ŞILFELER,¹ Mikayir GENENŞ,² Yekta CANBAK,² Salih GÜLER,²
Ruken IŞIK,² Rabia KONUKOĞLU,² Fügen PEKÜN²

¹Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Hatay

²Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, İstanbul

Özet

Göbek bağı yenidoğanın bakteriyel kolonizasyon riski taşıyan bölgelerinden birisidir. Bu yazıda, iki term bebekte göbek bakımı amacıyla kullanılan %70'lik alkole bağlı gelişen cilt yanığı olguları sunuldu. İki olguda da göbek bakımı amacıyla alkol kullanıldı, her ikisinde de alkole bağlı göbek çevresinde yanık meydana geldi. Term bebeklerde de alkol kullanımı ciddi yanıklara sebep olabilmektedir. Bu yüzden göbek bakımı yapılırken antiseptik az miktarda (1-2 cc) kullanılıp diğer cilt bölgelerine bulaş olmamasına dikkat edilmelidir.

Anahtar sözcükler: Alkol; cilt yanığı; yenidoğan.

Abstract

The umbilical cord is one of the regions in the newborn at risk for bacterial colonization. In this article, we report a case of skin burn in two term infants that was induced by using 70% alcohol for the umbilical cord care. Alcohol was used in two patients for umbilical cord care, after which burn occurred around the navel. In term infants, as well as in our cases, alcohol may cause severe burns. Therefore, a small amount of antiseptics (1-2 cc) should be used during umbilical care, and contamination of other skin regions should be avoided.

Key words: Alcohol; skin burn; newborn.

Giriş

Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bakteriyel kolonizasyon sonrası ortaya çıkan göbek bağı enfeksiyonu, yenidoğan ölüm ve morbiditesinin önemli nedenlerinden birisidir. El yıkama göbek güdüğünün bulaşımını önlemede en basit ve en etkin yoldur. Ancak bu hijyenik kuralı uygulamak çoğu kez mümkün olmamaktadır. Tarihin ilk çağlarından beri antiseptik madde olarak kullanılan alkolün bilimsel anlamda kullanımı 1800'lü yılların sonlarında başla-

mıştır.^[1] Günümüzde etkin antiseptik özelliği ve düşük maliyeti nedeniyle ilk tercih edilen cilt antiseptiği olarak önemini korumakta ve kullanılmaktadır. Alkolün antiseptik madde olarak en sık önerilen konsantrasyonu, bakterisit ve fungusit özelliği nedeniyle etil alkolün %70'lik çözeltisidir.^[2] Özellikle prematüre bebeklerde derinin immatüritesi nedeniyle alkol ciltte ciddi yanıklara ve ölümlere sebep olabilir.^[3] Bu yönüyle de alkolün cilt bakımı için kullanılması her zaman güvenli değildir.

İletişim: Dr. İbrahim Şilfeler.
Alaattin köyü, Güngör Uydükent
30 parsel D: 11/3, Antakya
Tel: 0532 - 592 40 07

Başvuru tarihi: 17.05.2011
Kabul tarihi: 09.07.2011
e-posta: drsilfeler@gmail.com

Şekil 1. Olgu 1'in görünümü.

Renkli şekil derginin online sayısında görülebilir (www.keahdergi.org)

Bu yazıda, iki term bebekte göbek bakımı amacıyla kullanılan %70'lik alkole bağlı gelişen cilt yanığı olguları sunuldu.

Olgu 1- Özel bir hastanede normal spontan doğum (NSD) ile 3450 gr olarak doğan bebeğin prenatal ve postnatal anamnezinde özellik yoktu. Hastaya doğum sonrası hastaneden taburcu edildikten sonra %70'lik alkol (izopropil alkol) ile ilk defa postnatal 8. günün-

de olmak üzere göbek bakımı yapılmış. Postnatal 9. gününde ise, yani göbek bakımına başlandıktan bir gün sonra, göbek çevresinde kızarıklık ve ciltte tahriş oluşması nedeniyle ailesi tarafından polikliniğimize getirildi.

Hastanın fizik muayenesinde genel durumu iyi, yenidoğan refleksleri canlı, periumblikal alanda 3x3 cm, inguinal bölgede ise 2x2 cm boyutunda hiperemik ve büllöz lezyonlar dışında muayenesinde herhangi bir

Şekil 2. Olgu 2'nin görünümü.

Renkli şekil derginin online sayısında görülebilir (www.keahdergi.org)

özellik saptanmadı. Hasta kimyasal yanık öntanısı ile çocuk servisine yatırıldı.

Inguinal bölgedeki lezyonun göbek bakımı amacıyla kullanılan alkolün fazlasının bu bölgeye akması sonucu oluştuğu düşünüldü. Hasta için plastik cerrahi konsültasyonu istendi. Kimyasal dermatit düşünüldü ve büllöz lezyonlar aspire edilerek hemokültür alındı ve profilaktik olarak ampisilin-sefotaksim başlandı. İzleminin 3. gününde lezyonları azalmaya başladı. Hemokültürde üreme olmadı. Bu nedenle antibiyoterapi sonlandırıldı. Tedavinin 5. gününde lezyonları tamamen düzeldi. Hasta kontrole gelmek üzere tedavisi 7 güne tamamlanarak taburcu edildi.

Olgu 2- Özel bir hastanede 3170 gr olarak sezaryen ile doğan bebek postnatal 4. gününde ailesi tarafından sararma şikayetiyle çocuk acil polikliniğine getirildi. Hastanın total bilirubin düzeyinin 18.6 mg/dl olduğu görüldü. Bu değer fototerapi sınırının üzerinde olması nedeniyle servise yatırıldı. İlk muayenesinde genel durumu iyi, yenidoğan refleksleri canlı, tüm vücut ikterik görünümde, diğer sistem muayenelerinde özellik yoktu. Hastaya tedavi amacıyla fototerapi başlandı. İzleminin 2. gününde periumblikal bölgede 2x2 cm boyutunda hiperemi ve büllöz lezyonların oluştuğu görüldü. Hastanın hem anamnezi hem de muayene bulguları yeniden değerlendirildiğinde etyolojide göbek bakımı amacıyla kullanılan %70'lik alkol (izopropil alkol) dışında herhangi bir neden bulunamadı. Hastanın izleminde ek herhangi bir bulguya rastlanmadı. Hastanın göbek bakımında %70'lik alkol kullanımını durduruldu. Fototerapi dışında herhangi bir tedavi uygulanmadı. Tedavisinin 3. gününde lezyonların tamamının düzeldiği görüldü. Hemokültürde üreme olmadı. Hasta izleminin 4. gününde sarılığının ve göbek lezyonlarının tamamen düzelmesi üzerine kontrole gelmek üzere taburcu edildi.

Tartışma

Göbek bağı nekrotik doku içermesi nedeniyle yenidoğanda bakteriyel kolonizasyon riski taşıyan bölgelerden birisidir.^[4] Dünya Sağlık Örgütü geliştirmekte olan ülkelerde her yıl 4 milyon çocuğun yenidoğan döneminde öldüğünü, bunlardan 460.000'inin göbek bağındaki kolonizasyonun önemli bir kaynak olduğu ciddi bakteriyel enfeksiyonlara bağlı olduğunu bildirmiştir.^[5]

El yıkama göbek güdüğünün bulaşımını önlemede en basit ve en etkin yoldur.^[4] Ancak bu hijyenik kuralı uy-

gulamak çoğu kez mümkün olmamaktadır. Bu nedenle göbek güdüğünün bakımında antiseptikler kullanılması önerilmektedir.^[4,6,7] Bazı çalışmalarda antiseptik sıvılarıyla göbek bakımının göbeğin düşme zamanını uzattığı, bakım masraflarını artırdığı ve hiçbir uygulamanın göbek güdüğünün doğal olarak kuru bırakılmasına üstün olmadığı ileri sürülmüştür.^[4,5,8,9] Antiseptik çözümler yaygın cilt bakımı için kullanılır, ancak her zaman güvenli değildir.

Alkol, etkin antiseptik özelliği ve düşük maliyeti nedeniyle ilk tercih edilen cilt antiseptiği olarak önemini korumaktadır. Birçok merkezde halen bu amaçla kullanıldığı görülmektedir. Alkolün antiseptik madde olarak en sık önerilen konsantrasyonu, bakterisit ve fungusit özelliği nedeniyle etil alkolün %70'lik çözeltisidir. Özellikle prematüre bebeklerde, derinin immatüritesi nedeniyle, alkolün ciltte ciddi yanıklara ve ölümlere sebep olabileceği bilinmektedir.^[3,10,11] Olgularımızda görüldüğü gibi term bebeklerde de alkol kullanımını ciddi yanıklara sebep olabilmektedir.

Yapılan çalışmalarda göbek bakımı amacıyla kullanılan antiseptik maddeler arasında göbek düşme zamanı ve yan etkileri açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır.^[12] Bu yüzden göbek bakımı yapılırken antiseptiğin az miktarda (1-2 cc) kullanılıp diğer cilt bölgelerine bulaş olmamasına dikkat edilmelidir.

Kaynaklar

1. Johansson CB. Sterilizasyon ve dezenfeksiyon. İçinde: Willke Topcu A, Soyletir G, Doganay M, editör. İnfeksiyon hastalıkları. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 1996. s. 223-32.
2. Arikan S. Temizlik, dezenfeksiyon ve sterilizasyon. Hastane İnfeksiyon Dergisi 1997;1:61-8.
3. Brayer C, Micheau P, Bony C, Tauzin L, Pilorget H, Sampéris S, et al. Neonatal accidental burn by isopropyl alcohol. Arch Pediatr 2004;11(8):932-5.
4. Darmstadt GL, Dinulos JG. Neonatal skin care. Pediatr Clin North Am 2000;47(4):757-82.
5. Golombek SG, Brill PE, Salice AL. Randomized trial of alcohol versus triple dye for umbilical cord care. Clin Pediatr (Phila) 2002;41(6):419-23.
6. Ireland J, Rennie AM, Hundley V, Fitzmaurice A, Graham W. Cord-care practice in Scotland. Midwifery 2000;16(3):237-45.
7. Mullany LC, Darmstadt GL, Tielsch JM. Role of antimicrobial applications to the umbilical cord in neonates to prevent bacterial colonization and infection: a review of the evidence. Pediatr Infect Dis J 2003;22(11):996-1002.
8. Dore S, Buchan D, Coulas S, Hamber L, Stewart M, Cowan D, et al. Alcohol versus natural drying for

- newborn cord care. J Obstet Gynecol Neonatal Nurs 1998;27(6):621-7.
9. Gladstone IM, Clapper L, Thorp JW, Wright DI. Randomized study of six umbilical cord care regimens. Comparing length of attachment, microbial control, and satisfaction. Clin Pediatr (Phila) 1988;27(3):127-9.
  10. Reynolds PR, Banerjee S, Meek JH. Alcohol burns in extremely low birthweight infants: still occurring. Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed 2005;90(1):F10.
  11. Cucurachi G, Tuoto MG. Disinfectants for the skin of premature. Minerva Pediatr 2010;62(3 Suppl 1):157-9.
  12. Kul M, Gürsel O, Gülgün M, Kesik V, Sarıcı SÜ, Alpay F. Sağlıklı term yenidoğanlarda farklı göbek bakımı uygulamalarının göbek düşme zamanı ve diğer klinik sonuçlar üzerine etkilerinin değerlendirilmesi. Türk Pediatri Arşivi 2005;40:227-31.